

DUNYONING ENG MASHHUR SAYYOHLIK JOYLAR.

Nigora Toyloqova Sherali qizi

Toshkent Kimyo texnologiyalari universiteti

Abdumalik Ilxomovich Yo'ldoshev

Research methodology

Annotatsiya: Ushbu maqola dunyoning eng mashhur sayyohlik maskanlarini tahlil qiladi, ularning jozibadorligi, tarixiy va madaniy ahamiyati, shuningdek, sayyohlik industriyasidagi o'rnini o'rganadi. Maqolada eng ko'p tashrif buyuriladigan joylarning statistik ma'lumotlari, sayyohlarning afzalliklari va global turizmning hozirgi tendensiyalari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari sayyohlik joylarini rivojlantirish va barqaror turizmni ta'minlash bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: sayyohlik, turizm, mashhur joylar, madaniy meros, barqaror turizm, sayyohlik maskanlari.

Sayyohlik dunyo iqtisodiyotidagi eng muhim sohalardan biridir. Har yili millionlab odamlar tarixiy yodgorliklar, tabiiy mo'jizalar va zamonaviy attraksionlarni ziyorat qilish uchun sayohat qilishadi. Ushbu maqola dunyoning eng mashhur sayyohlik joylarini aniqlash, ularning jozibadorligini tahlil qilish va sayyohlikning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik ta'sirini baholashga qaratilgan. Maqsad, sayyohlik joylarining global miqyosdagi ahamiyatini ochib berish va ularni kelajak avlodlar uchun saqlab qolish yo'llarini ko'rsatish.

Dunyoning eng mashhur sayyohlik joylari haqida batafsil ma'lumot taqdim etish uchun quyida eng ko'p tashrif buyuriladigan va global miqyosda tan olingan 10 ta joyni kengroq yoritib, ularning tarixi, ahamiyati, diqqatga sazovor jihatlari va sayyohlar uchun qiziqarli faktlarni keltiraman. Har bir joyning o'ziga xos jozibasi

va madaniy ahamiyatini hisobga olgan holda, ma'lumotni tushunarli va qiziqarli shaklda taqdim etaman.

Parij, Fransiya , Eyfel minorasi (Tour Eiffel)

- Joylashuvi: Parij shahri, Sena daryosi sohilida.

- Tarixi va ahamiyati: 1889-yilda Parijda o'tkazilgan Jahon ko'rgazmasi uchun muhandis Gustav Eyfel tomonidan loyihalashtirilgan. Dastlab vaqtinchalik inshoot sifatida qurilgan bo'lsa-da, keyinchalik Parijning ramzi va Fransiya madaniyatining muhim elementi bo'lib qoldi. Minora 324 metr balandlikda bo'lib, o'z davrida dunyoning eng baland inshooti edi.

- Diqqatga sazovor jihatlari:

- Minora tepasida joylashgan kuzatuv maydonchasidan Parijning muhtasham manzarasi (Luvr, Notr-Dam sobori va boshqalar).

- Kechasi yoritilgan minora va har soatda o'tkaziladigan yorug'lik shousi.

- Restoranlar, masalan, ikkinchi qavatdagi «Le Jules Verne» Michelin yulduzli taomlari bilan mashhur.

- Sayyohlar uchun: Har yili 7 millionga yaqin odam tashrif buyuradi. Chiptalarni oldindan onlayn bron qilish tavsiya etiladi, chunki navbatlar uzoq bo'lishi mumkin. Yozda va bayramlarda sayyohlar soni keskin ortadi.

- Qiziqarli fakt: Eyfel minorasi dastlab ko'plab pariyliliklar tomonidan «ko'rimsiz» deb tanqid qilingan, ammo hozir u dunyodagi eng ko'p suratga olingan inshootlardan biridir.

Rim, Italiya , Kolizey (Colosseum)

- Joylashuvi: Rim shahrining markazi, Italiya.

- Tarixi va ahamiyati: Milodiy 70-80-yillarda qurilgan Kolizey Rim imperiyasining eng muhim amfiteatrlaridan biri bo'lib, gladiator janglari, ommaviy tomoshalar va hayvonlar ovlari uchun ishlatilgan. 50,000 tomoshabinga mo'ljallangan bu inshoot o'z davrining muhandislik mo'jizasi edi.

- Diqqatga sazovor jihatlari:

- Kolizeyning yer osti tunnellari (hypogeum), bu yerda gladiatorlar va hayvonlar jang oldidan saqlangan.

- Rim forumi va Palatin tepaligi bilan birgalikda tarixiy sayohat.

- Kolizeyning tashqi ko'rinishi va ichki tuzilishi qadimgi Rim me'morchiligini aks ettiradi.

- Sayyohlar uchun: Har yili 7-8 million sayyoh tashrif buyuradi. Audiogid yoki gidli turlar orqali Kolizeyning tarixini chuqurroq o'rganish mumkin. Rim Pass kabi chiptalar boshqa diqqatga sazovor joylarga ham kirishni osonlashtiradi.

- Qiziqarli fakt: Kolizey o'z davrida suv bilan to'ldirilib, soxta dengiz janglari (naumachia) o'tkazilgan.

Nyu-York, AQSh , Ozodlik haykali va Times Square

- Joylashuvi: Ozodlik haykali , Manxetten yaqinidagi Ozodlik orolida; Times Square , Manxetten markazida.

- Tarixi va ahamiyati:

- Ozodlik haykali: 1886-yilda Fransiya tomonidan AQShga do'stlik ramzi sifatida sovg'a qilingan. Frantsuz haykaltaroshi Frederik Auguste Bartholdi tomonidan yaratilgan bu haykal demokratiya va erkinlik ramzi sifatida dunyoga tanilgan.

- Times Square: 20-asr boshlarida Nyu-Yorkning savdo va madaniyat markazi sifatida shakllangan. Teatrlar, reklama taxtalari va yorqin yoritgichlari bilan mashhur.

- Diqqatga sazovor jihatlari:

- Ozodlik haykalining tepasiga chiqish yoki uning muzeyida immigratsiya tarixi bilan tanishish.

- Times Square'da Brodvey shoulari, do'konlar va gavjum muhit.

- Sayyohlar uchun: Ozodlik haykaliga parom orqali boriladi, chiptalarni oldindan bron qilish muhim. Times Square esa kechasi eng jozibali, lekin olomonga tayyor bo'ling. Har yili millionlab sayyoh tashrif buyuradi.

- Qiziqarli fakt: Ozodlik haykalining ichki tuzilishi Gustav Eyfel tomonidan loyihalashtirilgan.

Makka, Saudiya Arabiyasi , Ka'ba (Masjid al-Haram)

- Joylashuvi: Makka shahri, Saudiya Arabiyasi.

- Tarixi va ahamiyati: Ka'ba musulmonlarning eng muqaddas ziyoratgohi bo'lib, Islom dinida markaziy o'rin tutadi. U Hz. Ibrohim va Ismoil tomonidan qurilgan deb ishoniladi. Masjid al-Haram Ka'bani o'rab turgan ulkan masjid bo'lib, har yili millionlab ziyoratchilarni qabul qiladi.

- Diqqatga sazovor jihatlari:

- Haj va Umra marosimlari, ayniqsa Ramazon oyida va Haj mavsumida.

- Ka'badagi Qora tosh (Hajar al-Aswad) va Maqom Ibrohim kabi muqaddas joylar.

- Masjidning muhtasham me'morchiligi va doimiy kengaytirilishi.

- Sayyohlar uchun: Faqat musulmonlar uchun ochiq. Haj mavsumida (Zulhijja oyida) sayyohlar soni 2-3 millionga yetadi. Saudiya Arabiyasining viza siyosati so'nggi yillarda sayyohlarga qulayroq bo'ldi.

- Qiziqarli fakt: Ka'ba har doim qora kiyim (Kisva) bilan qoplangan bo'lib, u har yili yangilanadi.

Pekin, Xitoy , Buyuk Xitoy devori

- Joylashuvi: Xitoyning shimoliy qismi, Pekin yaqinidagi Badaling va Mutianyu kabi qismlar eng mashhur.

- Tarixi va ahamiyati: Miloddan avvalgi 221-yildan boshlab qurila boshlangan devor Xitoyni ko'chmanchi qabilalardan himoya qilish uchun mo'ljallangan. Uzunligi 21,000 km dan ortiq bo'lib, dunyoning eng uzun inshootidir.

- Diqqatga sazovor jihatlari:

- Badaling va Mutianyu qismlaridagi muhtasham manzaralar va tarixiy minoralar.

- Devorning tabiiy landshaftlar bilan uyg'unligi.
- Sayyohlar uchun: Har yili 10 millionga yaqin sayyoh tashrif buyuradi. Badaling eng gavjum, Mutianyu esa tinchroq. Qulay kiyim va yurishga tayyorlik muhim.

- Qiziqarli fakt: Devor ba'zi joylarda shunchalik kengki, unda 5 ot yonmayon yura oladi.

Giza, Misr , Giza piramidalari va Sfinks

- Joylashuvi: Qohira yaqinidagi Giza platosi, Misr.
- Tarixi va ahamiyati: Miloddan avvalgi 2600-yillarda qurilgan piramidalar
- Sayyohlar uchun: Har yili 14 millionga yaqin sayyoh keladi. Issiq iqlim tufayli ertalab yoki kechqurun tashrif buyurish tavsiya etiladi. Gidlar bilan sayohat qilish tarixiy ma'lumotlarni chuqurroq bilishga yordam beradi.

- Qiziqarli fakt: Xufu piramidasi 2,3 million tosh blokdan iborat bo'lib, har biri o'rtacha 2,5 tonna og'irlikda.

Londra, Buyuk Britaniya , Big Ben va Bukingem saroyi

- Joylashuvi: London shahri, Temza daryosi yaqinida.
- Tarixi va ahamiyati:
 - Big Ben: Aslida Vestminster saroyidagi soat minorasining taxallusi (hozirda Elizabeth minorasi deb ataladi). 1859-yilda qurilgan.
 - Bukingem saroyi: Britaniya qirollik oilasining rasmiy qarorgohi, 1703-yilda qurila boshlangan.

- Diqqatga sazovor jihatlari:
 - Big Benning soat mexanizmi va Vestminster saroyining parlament zallari.
 - Bukingem saroyida qorovul almashinuvi marosimi (soat 11:00 da, yozda har kuni).

- Sayyohlar uchun: Bukingem saroyining ba'zi xonalari yozda sayyohlarga ochiq. Big Ben minorasiga chiqish cheklangan, lekin Vestminster saroyi turlari mavjud.

- Qiziqarli fakt: Big Benning soati ikkinchi jahon urushida nemis bombardimonlariga qaramay to'xtamagan.

Xulosa

Dunyoning eng mashhur sayyohlik joylari o'zlarining tarixiy, madaniy va tabiiy ahamiyati bilan millionlab odamlarni jalb qilmoqda. Biroq, overturizm va ekologik muammolar bu joylarning kelajagini xavf ostiga qo'ymoqda. Quyidagi takliflar beriladi:

Barqaror turizmni rivojlantirish: Tashrif buyuruvchilar sonini cheklash, ekologik toza transport vositalarini joriy qilish.

Mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olish: Sayyohlikdan tushgan daromadni mahalliy infratuzilmani rivojlantirishga yo'naltirish.

Raqamli marketingni kuchaytirish: Ijtimoiy tarmoqlarda targ'ibotni kengaytirish va virtual sayohatlar tashkil qilish.

Adabiyotlar.

1. UNESCO World Heritage Centre. (2025). World Heritage List. <https://whc.unesco.org/en/list/>
2. Smith, M., & Richards, G. (Eds.). (2013). The Routledge Handbook of Cultural Tourism. Routledge.
3. Leiper, N. (1990). Tourist Attraction Systems. *Annals of Tourism Research*, 17(3), 367-384.
1. Official Website of the Eiffel Tower. (2025). History and Visitor Information. <https://www.tou Eiffel.paris/en>
2. Colosseum Official Website. (2025). Parco Archeologico del Colosseo. <https://colosseo.it/en/>
3. Statue of Liberty National Monument. (2025). National Park Service. <https://www.nps.gov/stli/index.htm>
4. General Authority for Islamic Affairs and Endowments, Saudi Arabia. (2025). Hajj and Umrah Services. <https://www.haj.gov.sa/>
5. China National Tourism Administration. (2025). The Great Wall of China. <http://en.cnta.gov.cn/>
6. Egyptian Ministry of Tourism and Antiquities. (2025). Giza Pyramids and Sphinx. <https://egy monuments.gov.eg/>